

Nobelstraat 1

Voormalig Hoofdpostkantoor

Nog niet zo heel lang geleden was er bijna overal een postkantoor. In de dorpjes een klein postkantoor en in steden zelfs meerdere grote. Overal kon je alle handelingen verrichten die je van een postkantoor kon verwachten. Dat was niet alleen postzegelverkoop, maar ook geld ophalen van je pensioen en AOW, geld afstorten of ophalen van de giro. Betalingen doen, telefoneren en telegraferen. Rijkspostspaarbank en nog heel wat meer.

In Haarlem was het hoofdpostkantoor tevens districts-kantoor voor vrijwel geheel Noord-Holland met uitzondering van Amsterdam en omgeving. Er zullen nog heel wat mensen zijn die weten dat dat kantoor in het enorme gebouw op de Gedempte Oude Gracht was gevestigd. Dat grote kantoor heeft er niet altijd gestaan. Daarvoor had de Post haar gebouw aan de Zijlstraat en daarvoor in de Smedestraat op de plek waar later het politiebureau werd gebouwd met haar karakteristieke torentje.

In de Zijlstraat 70 t/m 74 tegenover de Nieuwe Groenmarkt kwam in 1894 een nieuw groot postkantoor. Het ontwerp is van de rijksbouwmeester C.H. Peters (1847-1932) Zijn officiële taak was het ontwerpen van post- en telegraafkantoren, waaraan sinds de invoering van de Postwet in 1870 een grote behoefte bestond. Zijn bouw bureau was in het laatste kwart van de 19de eeuw verantwoordelijk voor het ontwerp van ongeveer veertig postkantoren, in eerste instantie steeds uitgevoerd in de door Cuypers bedoelde neogotische stijl met renaissance-invloeden. Geleidelijk liet hij zich steeds meer inspireren door de Groningse Romano gotiek uit de 13de eeuw, wat vooral tot uiting kwam in met nissen versierde topgevels. Het hoofdpostkantoor in Amsterdam uit 1895-1899 geldt als zijn belangrijkste en meest extravagante bouwwerk.

Waar je nu tegenaan kijkt is de zijgevel. Daarin zie je de deur van de directeur. Toentertijd een heel belangrijk iemand, zoals de gevelsteen boven de deur al aangeeft. Meer bovenin de gevel zie je een

prachtig met maskers bewerkt luchtrooster en nog wat hoger een gevelsteen met wapen en daarop een posthoorn vastgehouden door een gehoord monster.

Na 28 jaar postkantoor aan de Zijlstraat kwam het nieuwe hoofdpostkantoor aan de Gedempte Oude Gracht. Het vrijgekomen postkantoor werd vervolgens vestigingsplaats voor verschillende banken zoals de Twentse Bank en de ABN-AMRO. In 1977/1978 dreigde de sloop van het gebouw. Uiteindelijk moest dit worden afgeblazen doordat de minister het gebouw in 1979 definitief op de monumentenlijst zette. Architect Nico Andriessen heeft daarop de buitenkant inclusief de zijkant ongemoeid gelaten, maar het interieur grondig veranderd. Binnen zitten nu verschillende bedrijven en winkels.

Bron: Jaarboeken Historische Vereniging Haarlem – jaren 1982 en 2000
Gevelstenen.net en Wikipedia (CC-BY-SA Licentie)